

ГОДИШНА ПРОГРАМА
ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ В ОБЩИНА „ТУНДЖА”
ЗА 2025 ГОДИНА

*/Приета с Решение № 324 от Протокол № 17/29.11.2024 г. на Общински съвет
„Тунджа“/*

I. ВЪВЕДЕНИЕ:

Годишната програма за развитие на читалищната дейност в община „Тунджа“ е разработена в изпълнение на чл. 26а от Закона за народните читалища (ЗНЧ), съгласно представените предложения от председателите на Народните читалища в община „Тунджа“ за дейността им през 2025 година.

Чл. 2. (1) от Закона за народните читалища гласи:

„ Народните читалища са традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи. В тяхната дейност могат да участват всички физически лица без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание.

Съгласно същия закон целите на народните читалища са да задоволяват потребностите на гражданите, свързани със: развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в населеното място, където осъществяват дейността си; запазване на обичаите и традициите на българския народ; разширяване на знанията на гражданите и приобщаването им към ценностите и постиженията на науката, изкуството и културата; възпитаване и утвърждаване на националното самосъзнание; осигуряване на достъп до информация.

Програмата за развитие на читалищната дейност в община „Тунджа“ за 2025 г. следва целите, разписани в Закона и основните дейности за тяхното постигане. Читалищата на нейната територия са средища с активни културни, информационни, социални и граждански функции. Те са пазители на българските обичаи и традиции и с дейността си ги предават на младото поколение. Активно се развива любителското художествено творчество, организират се концерти, чествания и други събития, които обогатяват културния живот в малките населени места. Тези културни прояви са и възможност за социално сближаване на хората в тунджанските села.

В читалищата се събират и се разпространяват знания за родния край, осигурява се достъп до информация, поддържат се и се обогатяват библиотеките.

Годишната програма за развитие на читалищната дейност в община „Тунджа“ за 2025 година е и в унисон с План за интегрирано развитие на Община "Тунджа" за

периода 2021-2027 г., където Стратегическа цел 2 е насочена и към културната сфера, а някои от мерките са :

- Инвестиции в култура, туризъм, спорт и общностни дейности за хармоничното и балансирано развитие на територията
- Подпомагане на развитието на художествената самодейност чрез взаимодействие и сътрудничество с народните читалища
- Развиване на Културния календар на община „Тунджа“, като възможност за активен обществен живот, за културен и фестивален туризъм

Подпомагането на дейността на народните читалища, подобряването състоянието на сградите на читалищата и като цяло инвестициите в културата, ще допринесат за изпълнение на заложените в ПИРО 2021-2027 цели, за утвърждаване на ролята на читалищата и за запазване на културното ни наследство.

Дейността на читалищата е обезпечена със субсидия от държавния и общинския бюджети, собствени средства - членски внос, наеми от движимо и недвижимо имущество, дарения и др. Средствата за читалищата се регулират и разпределят между тях от комисия, определена със заповед на кмета и по механизъм, регламентиран от Министерството на културата, като средствата се предоставят на читалищата за самостоятелно управление, съгласно чл. 23, ал. 1 от Закона за народните читалища /ЗНЧ/.

На територията на Община „Тунджа“, развиват дейност следните читалища:

№ по ред	Народно читалище	Населено място
1.	„Светлина - 1928”	Безмер
2.	„Пробуда - 1930”	Болярско
3.	„Христо Ботев - 1928”	Ботево
4.	„Джон Атанасов - 1928”	Бояджик
5.	„Йордан Андонов - 1927”	Веселиново
6.	„Н. И. Вапцаров - 1926”	Генерал Инзово
7.	„Развитие - 1905”	Генерал Тошево
8.	„Напредък -1927”	Голям манастир
9.	„П. Р. Славейков - 1928”	Гълъбинци
10.	„Прогрес - 1936”	Дражево
11.	„Светлина - 2004”	Дряново

12.	„Отец Паисий -1926”	Завой
13.	„Васил Левски -1935”	Златаре
14.	„Напредък -1930”	Кабиле
15.	„Светлина - 1929”	Калчево
16.	„Н. Й. Вапцаров - 1929”	Каравелово
17.	„Просвета - 1948”	Козарево
18.	„Д-р Петър Берон – 1941”	Коневец
19.	„Съгласие - 1929”	Крумово
20.	„Виделина - 1928”	Кукорево
21.	„Просвета - 1920”	Маломир
22.	„Изгрев - 1928”	Меден кладенец
23.	„Зора - 1928”	Межда
24.	„П.Хилендарски - 1928”	Миладиновци
25.	„Пробуда - 1928”	Могила
26.	„Мисъл - 1931”	Овчи кладенец
27.	„Христо Ботев - 1929”	Окоп
28.	„Васил Левски - 1931”	Победа
29.	„Светлина - 1929”	Роза
30.	„Искра - 1931”	Симеоново
31.	„Светлина - 1928”	Скалица
32.	„Христо Ботев - 1929”	Сламино
33.	„Н.И.Вапцаров - 1928”	Савино
34.	„Добри Керанов - 1961”	Стара река
35.	„Просвета - 1910”	Тенево
36.	„Зора - 1927”	Търнава
37.	„Зора - 1928”	Ханово
38.	„Васил Левски - 1950”	Хаджидимитрово
39.	„Просвета - 1928”	Чарган
40.	„Зора - 1930”	Челник

II. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

Цел:

Утвърждаване на читалищата в Община „Тунджа” като културно-просветни средища с активни културни, информационни, социални и граждански функции.

Приоритети:

1. Насърчаване и подкрепа на читалищата в община „Тунджа“ за осъществяване на основните им дейности и приложението на актуални форми на работа, придаващи съвременна визия на читалищната дейност:

- Запазване и разпространение на българските традиции, обичаи, песни и танци. Насърчаване и подкрепа на читалищата в община „Тунджа“ за издирване и възстановяване на обичаи от съответното населено място, популяризиране на местното нематериално културно наследство;

- Съхраняване и развитие на любителското художествено творчество и завоюваните позиции за работа с различни възрастови групи; привличане на младите хора като важен фактор за насърчаване на социалната промяна;

- Представяне на нови привлекателни форми за опознаване на миналото, традициите и културните постижения.

2. Разширяване обхвата на дейността на читалищата в обществено значими сфери:

- Превръщане на читалището в общодостъпен център за библиотечно и информационно осигуряване, чрез ускорено навлизане на информационните технологии;

- Засилване на социалната значимост на народните читалища, работата им в полза на общностите в малките населени места /в т.ч. групи в уязвимо положение/. Формиране на читалището като място за общуване и контакти, дарителски акции, културна и социална интеграция, включително и на хора в риск, неравностойно положение, етнически общности и др.;

- Засилване ролята и участието на читалищата в местното самоуправление и формирането на активно гражданско общество;

- Укрепване на читалищната дейност в сътрудничество и партньорство с общината, с културните и образователните институции, с представители на бизнеса и НПО за реализиране на съвместни програми и проекти;

- Установяване на трайни и ползотворни контакти с народни читалища и самодейни колективи от други населени места на територията на страната, установяване на международни контакти, с цел популяризиране на наследеното нематериално културно наследство.

3. Развитие и поддържане на читалищната материално-техническа база:

- Чрез собствени приходи;

- Чрез дарения, организиране на кампании сред местната общност за почистване, поддържане и реновиране на материално-техническата база;

- Чрез средства от Общината;

- Чрез кандидатстване и реализиране на проекти;

III. ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ.

1. Библиотечна дейност

Библиотечната дейност е една от основните функции на читалището. В библиотеките се събират, обработват, организират, съхраняват библиотечни и други информационни носители, чрез които се предоставят общодостъпни услуги за населението. Читалищата осигуряват свободен достъп за своите читатели, като библиотекарите работят и за привличане на нови читатели сред младите хора, за създаване на трайни навици за четене и получаване на знания и умения. В рамките на тези дейности, с помощта на различни методи и форми на работа (уреждане на кътове с литература, срещи с ученици, литературни четения, честване на значими годишнини на български и международни автори, отбелязване на Ден на библиотекаря и др.), се създават условия за пълноценно използване на библиотечния фонд.

Основните задачи и усилия са насочени към:

- превръщането на библиотеките в информационно-образователни центрове за хората от различни възрасти;
- попълване и обогатяване на библиотечните фондове с нови и интересни заглавия от различни области на знанието;
- утвърждаване на библиотеките като обществени, информационни и културни центрове, осигуряващи равен достъп за всички до многообразието на знания, идеи и мнения.

През 2024 г. Народните читалища продължиха да обновяват библиотечния си фонд. Одобрени проекти по Програма „Българските библиотеки - съвременни центрове за четене и информираност“ на Министерство на културата са на библиотеките при народните читалища в Гълъбинци, Завой, Ботево, Симеоново, Миладиновци.

Обновяването на библиотечните колекции по тази програма насърчава четенето, съдейства за развитието на библиотеките като центрове на знания, духовност и информация.

С навлизането на информационните технологии и компютрите са все по-необходими в ежедневната работа. Достъпът до информация, знания, комуникация и учене през целия живот се налага в последно време с предоставянето на компютърни и интернет услуги.

2. Развитие на любителското художествено творчество

В изграждането на художествената продукция и нейното осъществяване участват много любители на различните видове изкуства – деца, младежи и възрастни, които според своите предпочитания осмислят свободното си време и същевременно създават културен продукт, който се представя в общински, регионални, национални и

международни събития. През 2024 г. самодейни тунджански колективи /танцови, певчески и кукерски групи/ в много фестивали на регионално и национално ниво, като община „Тунджа“ подкрепя техните изяви и ще продължава подкрепата за участие през 2025 г.

Художествените изяви на сцената са важна част при формирането на културното пространство в обществото, а също така се презентира местното културно наследство и съхранените обичаи.

Важно място в културния живот заемат утвърдените културни традиции и провокираните от тях културни продукти и идеи. За привличане на все повече и млади хора към читалищната дейност се търсят нови формати на работа, разнообразяване на проявите от местен характер, умело съчетаване на традиции и иновации. Ежегодните културни прояви и традиционни празници спомагат за изява на постоянно действащите групи и индивидуални изпълнители, за приемствеността между поколенията и обмяна на добри практики, тъй като те са предназначени за всяка възрастова група и се проявяват във всички сфери на изкуството.

3. Културно-просветна дейност

Читалищата ежегодно организират изяви по различни поводи, чествания, годишнини от местен и национален характер. За реализирането на инициативите се търси подкрепата на детски градини, училищните ръководства и местни организации, с които се работи на добро ниво. Читалищата имат традиции в работата си с децата, младите и възрастните хора,/ в т.ч. потребители на социални услуги в населените места/ и това ще продължи с цел разнообразяване на техния живот.

4. Работа по проекти

За да продължи да се развива културният живот в общината, е необходимо координирано сътрудничество с културните институти и използване възможността за кандидатстване по финансиращи програми с проекти за различни дейности и инициативи. С тяхна помощ читалищата ще допринесат за задоволяване на определени обществени потребности. Това е възможност за всяко едно читалище да реализира своята цел чрез осигуряване на алтернативно финансиране и освен културно-просветна дейност да утвърждава и социалната си значимост в малките населени места на общината.

През 2024 г. 13 читалища, регистрирани на територията на община „Тунджа“ подадоха проектни предложения по Програма „Читалища“ към Министерство на културата. Целта на програмата е да подпомогне читалищата в подобряването на технологичната средата, в това число и на театралните, репетиционни и камерни читалищни салони, с което да помогне за развиване на професионалните умения на читалищните служители и повишаване на интереса към читалищните програми и

ресурси от страна на общността и на посетителите на населеното място. Специфична цел на Програмата е чрез подобряването на технологичната среща, да бъдат създадени условия за привличане на жанрово разнообразни събития, разработване на нови проекти, свързани с опазване на културното наследство на страната.

5. Дейности по програмата за 2025 г.

№ по ред	ДЕЙНОСТИ	СРОК	ОТГОВОРНИК	ФИНАНСОВИ СРЕДСТВА
I.	Библиотечна дейност			
1.	Уреждане и поддържане на читалищните библиотеки	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
2.	Обогатяване на библиотечния фонд	Постоянен	Читалищата	Собствени средства; Проекти: Дарения
3.	Мероприятия за повишаване на читателския интерес – представяне на нови книги, литературни четения, изложбени кътове с книги и др.	Календарен план на читалището	Читалищата	Собствени средства Проекти
4.	Предоставяне на компютърни и интернет услуги за населението	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
II.	Художествена самодейност			
1.	Развиване и подпомагане дейността на съществуващите самодейни групи и клубове и създаване на нови	Постоянен	Читалищата	Собствени средства

2.	Участия във фестивали, конкурси, събори на общинско, регионално и национално ниво	Покани за участие	Читалищата	Собствени средства; Културен календар; Община „Тунджа“; Спонсори
3.	Съхраняване и популяризиране на местните обичаи и традиции	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
4.	Запознаване на подрастващото поколение с местните традиции и празнично-обредния календар.	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
III.	Повишаване на квалификацията и надграждане на знания			
1.	Проучване на добри практики от водещи културни организации	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
2.	Повишаване на квалификацията на служителите в читалищата	Постоянен	Читалищата; Общината; Регионална библиотека	Собствени средства; Проекти
IV.	Културни и образователни мероприятия. Мероприятия за социално включване и взаимодействие			
1.	Организиране и провеждане на мероприятия, свързани с общински, регионални и национални празници.	Културен календар на общинско, областно и национално	Читалищата и Община „Тунджа“	Собствени средства; Културен календар; Община „Тунджа“

	Организиране и провеждане на мероприятия за социално включване и взаимодействие съвместно със социални услуги в общината.	ниво		
2.	Включване в инициативи, организирани от Общината	Културен календар	Община „Тунджа“	Собствени средства; Община „Тунджа“
3.	Чествания на бележити дати и годишнини	През годината	Читалищата	Собствени средства; Община „Тунджа“
V.	Поддръжка, ремонт и модернизиране на МТБ			
1.	Ремонтни дейности при възможност за кандидатстване по проекти.	По програми	Читалищата	Собствени средства; Проекти
VI.	Разработване и реализиране на проекти			
1.	Участие в проекти на Министерството на културата и Европейски програми	Покани за участие	Читалищата	Собствени средства; Оперативни програми
VII	Партньорства и популяризиране на дейността			
1.	Създаване на партньорства с други културни организации, клубове, училища и детски градини, НПО,	Постоянен	Читалищата	Собствени средства

	медии, бизнес и др.			
2.	Популяризиране на образователни и културни прояви в местните медии	Постоянен	Читалищата Община „Тунджа“	Собствени средства

6. Материално-техническа база

Материално-техническата база на читалищата включва сграден фонд (който е общинска и читалищна собственост), оборудването и обзавеждането на библиотеки, салони, зали и други помещения. Основните задачи, по които ще се работи и през 2025 г., са свързани със създаване на по-добри условия за работа на персонала, потребителите и самодейците.

През 2024 г. бяха открити обновените сгради на Народно читалище „Зора-1927“, с. Търнава, Народно читалище „Зора-1930“ с. Челник,, Народно читалище „Пробуда-1930“. На 15.11.2024 г.предстои откриването на обновената сграда „Зора -1928“, с. Ханово.

7. Финансиране

Обезпечаването на дейностите през 2025 г. ще се осъществява чрез финансиране от:

- Държавна субсидия, разпределена съгласно изискванията на ЗНЧ.

Субсидираната численост за читалищата в Община „Тунджа“ за 2024 г., е 66 субсидирани бройки, а стандартът за една субсидирана бройка е в размер на 16945лв. Общата субсидия за 2024 г. е в размер на 1368370 лева, от които 1118370 лева държавна и 250 000 лева общинска. Разпределението на средствата се извършва от Комисия за разпределяне на субсидията за читалищата на територията на община „Тунджа“ за организиране и провеждане на читалищната им дейност, в която участват представители на всички читалища. Финансирането със средства от бюджета на община „Тунджа“ за дейности на народните читалища се извършва съгласно Решение на Общински съвет „Тунджа“ и сключени договори с Кмета на община „Тунджа“ (съгласно чл. 26а, ал. 1, 2, 3 от ЗНЧ);

- Общинско финансиране за участие в общински, регионални, национални и международни фестивали и за годишнини на читалищата;

- Кандидатстване по проекти към Министерството на културата, европейски и други фондове и програми;

- Други източници (наеми на помещения, други наеми, членски внос, дарения и др.).

IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ

Изпълнението на Програмата ще даде възможност за реализация на набелязаните цели, задачите и основните дейности. Успешното им изпълнение ще спомогне за:

- опазването и съхраняването на културното и историческо наследство във времето на глобализация и утвърждаване на празници и събития, даващи възможност за удовлетворяване нуждите на бъдещите поколения да се запознаят с миналото на родния край;

- подпомагането и развитието на любителското художествено творчество ще стимулира младите хора и талантливите дарования;

- уреждането и поддържането на библиотечните колекции ще подпомогне образователния процес в посока на получаване на нови знания;

- реализирането на разнообразни и иновативни инициативи ще допринесе за обогатяване на културния живот в общината;

- усвояването на знания за новите информационни технологии ще отвори врата към необятното глобално пространство.

Изпълнението на тази програма ще има съществен принос за постигане на интегриран подход за развитие на образованието и културата и превръщането на народните читалища не само в духовни, но и в съвременни информационни центрове като привлекателно и притегателно място за хората.

Забележка: Програмата за развитие на читалищната дейност е разработена и изготвена на база внесени предложения на Председателите на народните читалища от община „Тунджа” до Кмета на общината за 2025 година. Програмата е отворена за допълнения и изменения.

Тя визира най-общите положения, залегнали в плановете на отделните читалища.